

Kaija Rensujeff

Käsin, sävelin, sanoin ja kuvin

Saamelaiset taiteilijat Suomessa

TAITEEN KESKUSTOIMIKUNTA, TUTKIMUSYKSIKÖN JULKAISUJA N:o 38
ARTS COUNCIL OF FINLAND, RESEARCH REPORTS No 38

Taiteen keskustoimikunta
Arts Council of Finland
2011

© Kaija Rensujeff ja taiteen keskustoimikunta 2011

Kansi: Kari Piippo

Taitto: Jussi Hirvi / Green Spot

ISBN 978-952-5253-82-5

ISSN 1796-6612

 Lönnerberg Print

Kaija Rensujeff

Samiska konstnärer i Finland

Svensk resumé

Forskningens målsättning, källor och metoder

Denna studie om samiska konstnärer är en del av ett mer omfattande forskningsprojekt gällande mångkulturalism och stödet till konstnärer som genomförts av forskningsenheten inom Centralkommissionen för konst. Forskningen består av två skilda delprojekt, det ena med tyngpunkt på samiska konstnärer och det andra med fokus på invandrarkonstnärer i Finland. De samiska konstnärernas ställning undersöktes med hjälp av insamlade uppgifter om numerär, åldersfördelning, regional fördelning och hur de är verksamma inom olika konstområden. En av målsättningarna var att studera både de samiska konstnärernas ställning och engagemang inom den statliga konstförvaltningen och hur det statliga konststödet fördelas över de olika konstområdena. Uppgifterna har sammanställts på basen av stipendie- och understödsregister och dokument från Centralkommissionens för konst.

Förteckningen och informationen om samiska konstnärer har samlats in från offentliga meddelanden och register uppgjorda av stipendiebeviljande institutioner, konstnärorganisationernas medlemsförteckningar, källor som innehåller namn på och information om konstnärer (litteratur, ljudinspelningar, videomaterial), annat informationsmaterial som publicerats av institutioner, kulturnyheter i media och på webben (inkluderande kataloger, diskografier, filmografier, bibliografier). Medlemsförteckningar från organisationer som finska nationella konstnärsförbund, Sámi Duodji rf och Sámi Dáiddačehpiid Searvi (SDS, eller det samiska konstnärsförbundet) har även kommit till användning.

Experter och konstnärer representerande de mest kända samisk konstformerna (duodji¹, musik och film, litteratur, teater och bildkonst) kallades för att bilda en liten grupp av informanter, som blev intervjuade och gjorde en bedömning av representativiteten på listan över konstnärer, som hade sammanställts av forskaren. Resultatet blev en möjligast korrekt och tidsenlig lista över samiska konstnärer inom olika genren. Metoden kallas allmänt jury-metoden.

Den samiska befolkningen (Samerna)

Samerna är en ursprungsbefolkning med hemvist i delar av Norge, Sverige, Finland och Ryssland, och den enda etniska grupp som inom EU är erkänd som ursprungsbefolkning. Samerna, totalt uppgående till 76 000–110 000 individer, utgör en minoritet i samtliga

¹ Nordsamiskt ord för traditionellt hantverk och konsthantverk utfört av samer.

ovannämnda länder. I Norge uppgår samerna till 50 000–60 000, i Sverige 15 000–25 000, ca 9 000 i Finland och upp emot 2 000 i Ryssland.

Till samerna i Finland räknas personer som själva betraktar sig som samer och därutöver uppfyller ett av följande kriterier:

1. att de själva, eller minst en av deras föräldrar, far- eller morföräldrar har lärt sig samiska som sitt första språk, eller
2. att de är efterlevande till person som registrerats som bergs-, skogs- eller fiske-Lapp i jordregister, befolknings- eller beskattningsregister, eller
3. att åtminstone den ena av föräldrarna är registrerad eller kunde ha blivit registrerad som röstberättigad i valet till sametinget. (Sametingslag, 1995/974, 3 §)

I den finska grundlagen (1999/731, 121 §) erkänns samiska självstyrande områdena. De beskrivs mer detaljerat i lagen om sametinget (1995/974). De självstyrande samiska områdena omfattar kommunerna Enontekiö, Enari och Utsjoki, samt renbetesmarkerna i Sodankylä kommun. De självstyrande områdena omfattar även delar som är kända under namnet det skoltsamiska området, där samerna enligt lag är representerade i ett speciellt skoltsamiskt byamöte (Sametingslag (1995/974)).

De samiska språken är närmast besläktade med finskan och andra finsk-baltiska (finsk-ugriska) språk. Det finns ett stort antal likheter mellan samiskan och finskan beträffande ordföråd och struktur, som baserar sig på ett gemensamt språkligt ursprung. Samiskan, som språk används ofta som ett paraply begrepp, trots att de samiska språken uppgår till hela tio varianter, av vilka sex har sina egna rättskrivningsregler. Samtliga samiska språk tillhör den finsk-ugriska språkgruppen och finns upptagna på UNESCO's lista över hotade språk – Inari (Enare) samiskan och Skolt samiskan är hart trängda. I Finland indelas den samiska befolkningen i tre kulturella och språkliga grupper: Inari- (Enare-), skolt- och nordsamer. Av dessa har nordsamiskan det största antalet användare i Finland, Norge och Sverige. I Finland finns det uppskattningsvis drygt 2 000 användare av nordsamiskan.

Sedan 1996 har samerna grundlagsenlig rätt till kulturellt självstyre över sina egna området i frågor gällande språk och kultur. Frågor som berör självstyrelsen handhas av sametinget, som väljs av samerna. Sametinget beslutar om medelstilleddning till kultur och för undervisningsmaterial, samt social- och hälsovårdstjänster. Mandatperioden i sametinget är fyra år. Det representerar även de finska samerna i nationella och internationella sammanhang och handhar frågor gällande det samiska språket och kulturen och samernas ställning som ursprungsbefolkning. Myndigheterna är även skyldiga att förhandla med sametinget i samtliga ovannämnda frågor. Den viktigaste målsättningen med lagen om sametinget (1995/974) är att säkerställa samernas rätt till ett liv i enlighet med deras kultur, utan tvång att sammansmälta med majoritetsbefolkningen.

Samerna har alltid varit bosatta och rörliga över områden som tillhör olika nationer, vilket har medfört ett gränsöverskridande element i deras kultur och konst. Nordsamiskan kan kallas det gemensamma språket för samerna i de arktiska områdena, med andra ord samer som lever i Finlands, Norges och Sveriges nordligaste delar. Cirka 70 procent av den samiska befolkningen i Finland talar nordsamiska.

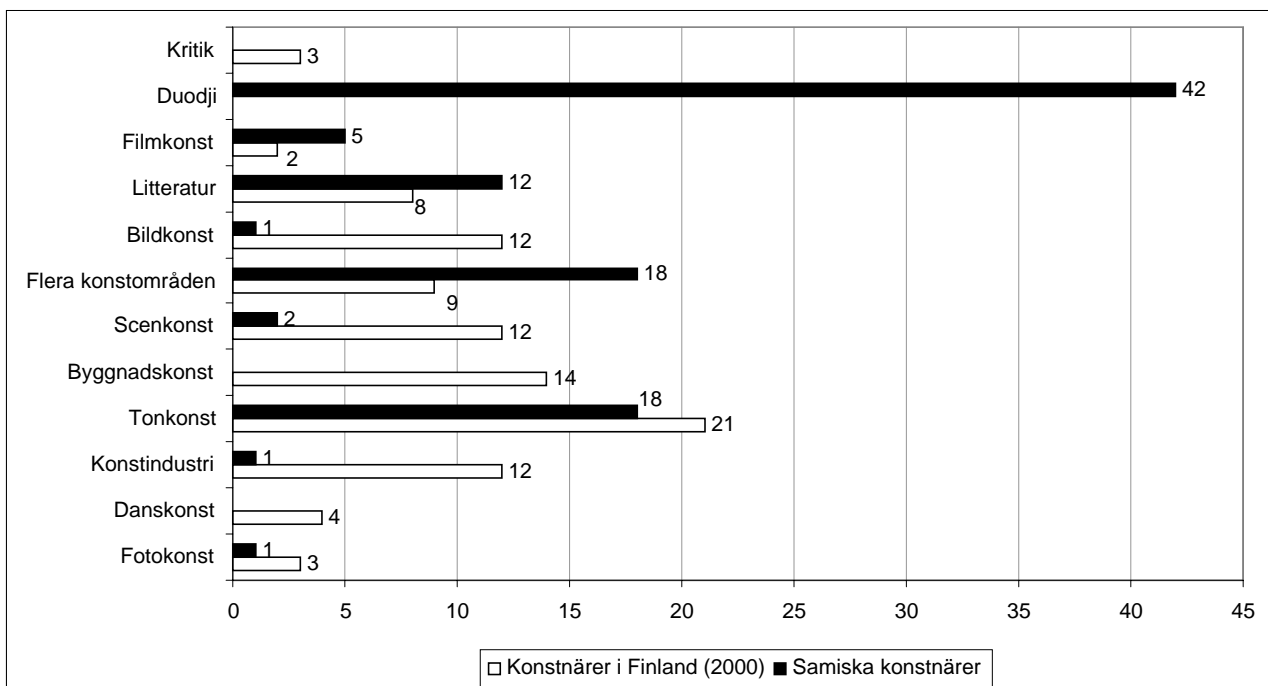
Samarbetet mellan samerna över nationsgränserna har alltid varit mycket omfattande. Sametingen i de tre nordiska länderna har ett gemensamt parlamentariskt råd, samerådet. Även samerna i Ryssland deltar i sametingens gemensamma språkutskott. Gemenskapen

bland samerna symboliseras bl.a. av en gemensam flagga och nationalsång. Samerådet grundades år 1956 som ett politiskt samarbetsorgan för samerna. Dess målsättning är att bevaka samernas intressen som folkgrupp, att stärka samhörighetskänslan bland samerna, att uppnå ett erkännande av samerna som nation och att bevara ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter för samerna i de fyra ländernas lagstiftning. Bland de åtgärder som vidtagits för att nå dessa mål finns överenskommelser mellan staterna och sametingen, m.a.o. de organ som representerar den samiska befolkningen.

Samiska konstnärer

Det finns omkring 230 samiska yrkeskonstnärer i Finland, vilket innebär att omkring en procent av de i Finland aktiva yrkeskonstnärerna har samiskt ursprung². Andelen konstnärer i den samiska befolkningen är större (2,5 %) än i den genomsnittliga befolkningen i Finland (0,4 %). Enligt resultaten av denna studie skiljer sig även strukturen på de samiska konstnärerna anmärkningsvärt från dess finska motsvarighet. Konstområdena t.ex. uppvisar en markant egenart och innehåller bl.a. samiskt hantverk/duodji, en konstform typisk bland samerna. Mer än 40 procent av de samiska konstnärerna utövar enbart duodji och hälften av alla konstnärer är delvis engagerade med det samiska hantverket. Den andra hälften av konstnärskåren fördelar sig över de andra konstarterna.

FIGUR 1. Samiska* och finska konstnärer enligt konstart ** (%)

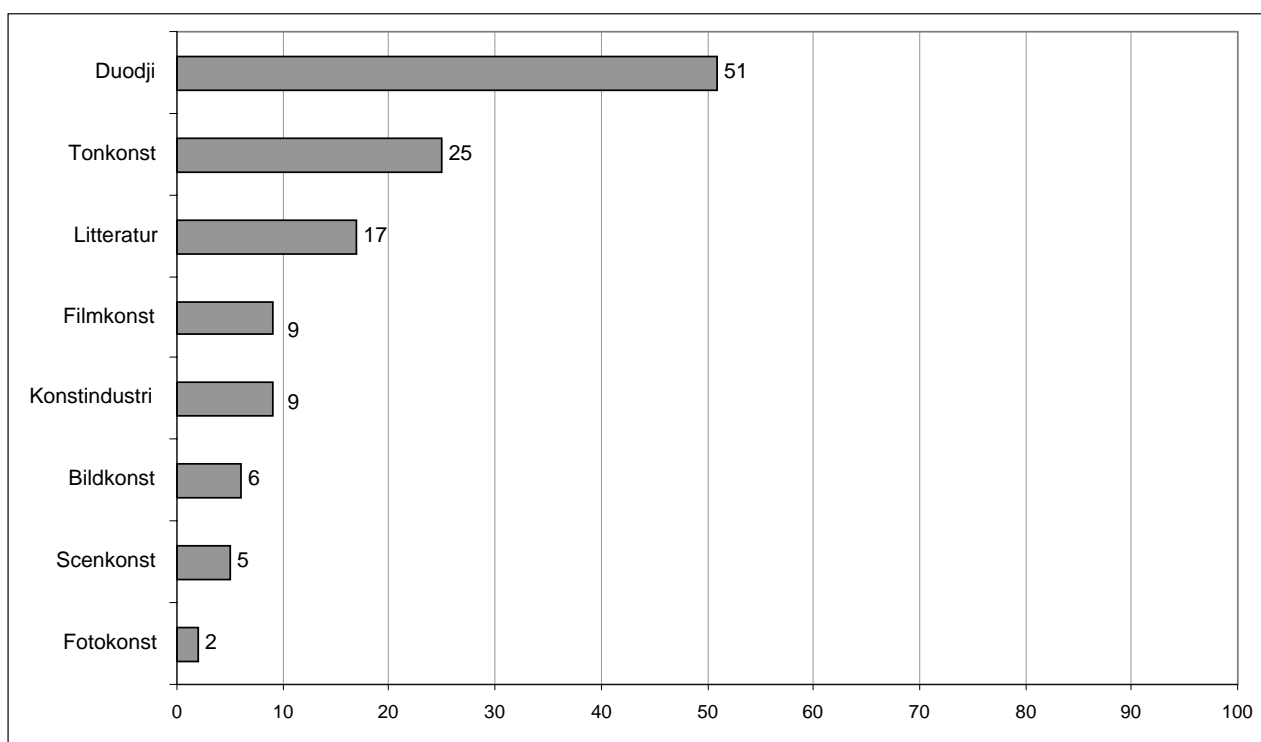
* Samiska konstnärer i Finland (N=231).

** I denna figur har konstarterna behandlats unikt. Konstnärer, som verkar på flera konstområden, beaktas som en egen grupp.

² Medlemsantalet i de finska konstnärorganisationerna samlades in för forskningsprojektet om konstnärernas ställning 2010. Konstnärorganisationerna uppgav sig ha totalt 21 787 medlemmar, 757 av dem tillhörde flera än en organisation. Enligt denna uppskattning uppgår det totala antalet konstnärer i Finland till totalt 21 000.

Närmare var femte samisk konstnär arbetar med musik, i praktiken som utövande konstnärer, kompositörer och låtskrivare inom sång och joik³. Andelen konstnärer, som verkar på flera konstområden (18 %), är mycket högre än allmänt taget bland finska konstnärer som endast till nio procent verkade på flera konstområden år 2000. Litteratur, film, konsthantverk och design (exclusive samiskt hantverk/duodji) är andra konstformer väl företrädda bland samiska konstnärer. Inom statens konstförvaltning ingår i hantverk och design även illustrationskonst och grafisk design i likhet med konsthantverk, industridesign, inredningskonst, textil- och kläddesign samt serieteckning. Nästan ingen samisk konstnär är verksam inom konst- och kulturkritik, dans och arkitektur (Figur 1 och 2).

FIGUR 2. Samiska konstnärer enligt konstart (%), innehållande konstnärer verksamma inom flera olika genrer*

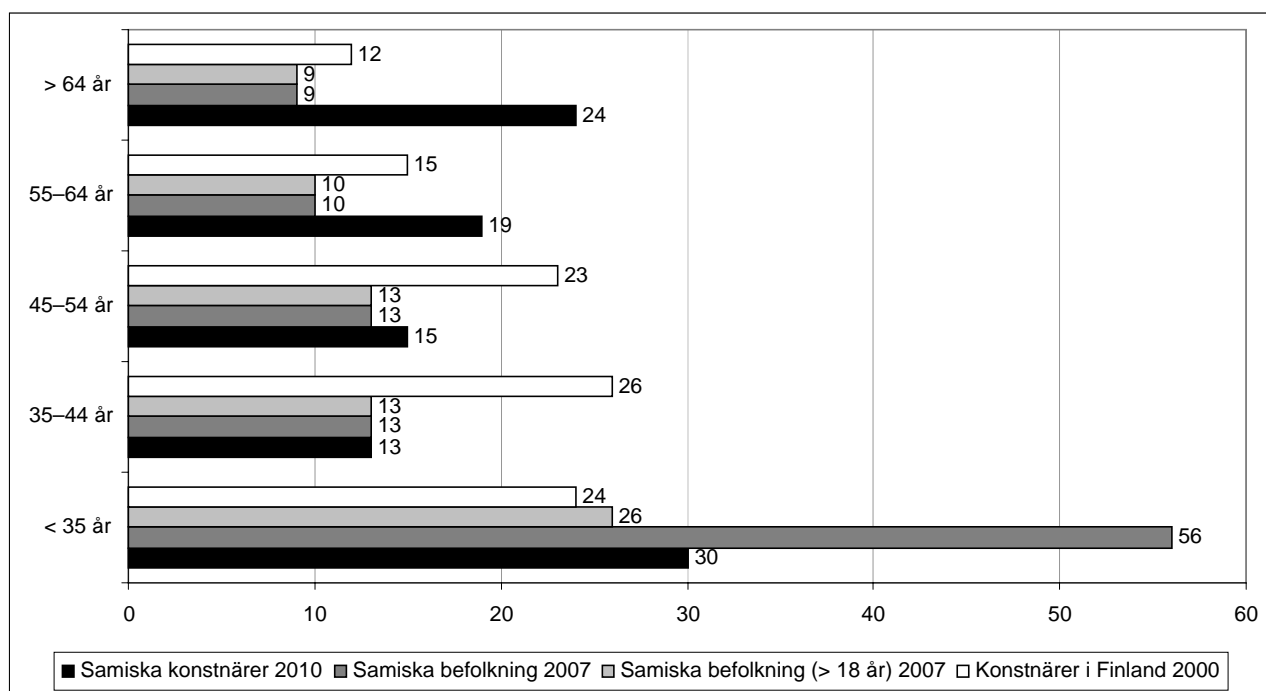

* Procentandelen innehåller konstnärer, som verkar på flera konstområden, vilket leder till att totalen är större än 100.

En av de största skillnaderna mellan det samiska och finska konstnärersamfundet gäller ålderstrukturen. Det samiska samfundet är, på ett sätt bipolärt, med huvuddelen av konstnärerna tillhörande antingen den yngre eller den äldre generationen. Däremot utgör de samiska konstnärerna i den mellersta åldersgruppen (35–54 åringar) en märkbart mindre andel (28 %) i jämförelse med det finska konstnärssamfundet som helhet där denna åldersgrupp utgör nästan hälften av konstnärerna. Man kan kanske finna en förklaring i att de som tillhör den här åldersgruppen inte gavs undervisning i det samiska språket i skolan, och att den samiska kulturen inte visades samma uppskattning under deras uppväxttid som den visats tidigare och i vår samtid.

³ Joik är den traditionella samiska sången och sångstilen. Den är en av de äldsta nulevande sångtraditionerna i Europa.

FIGUR 3. Åldersfördelningen mellan samiska konstnärer, finska konstnärer och den samiska befolkningen (%)

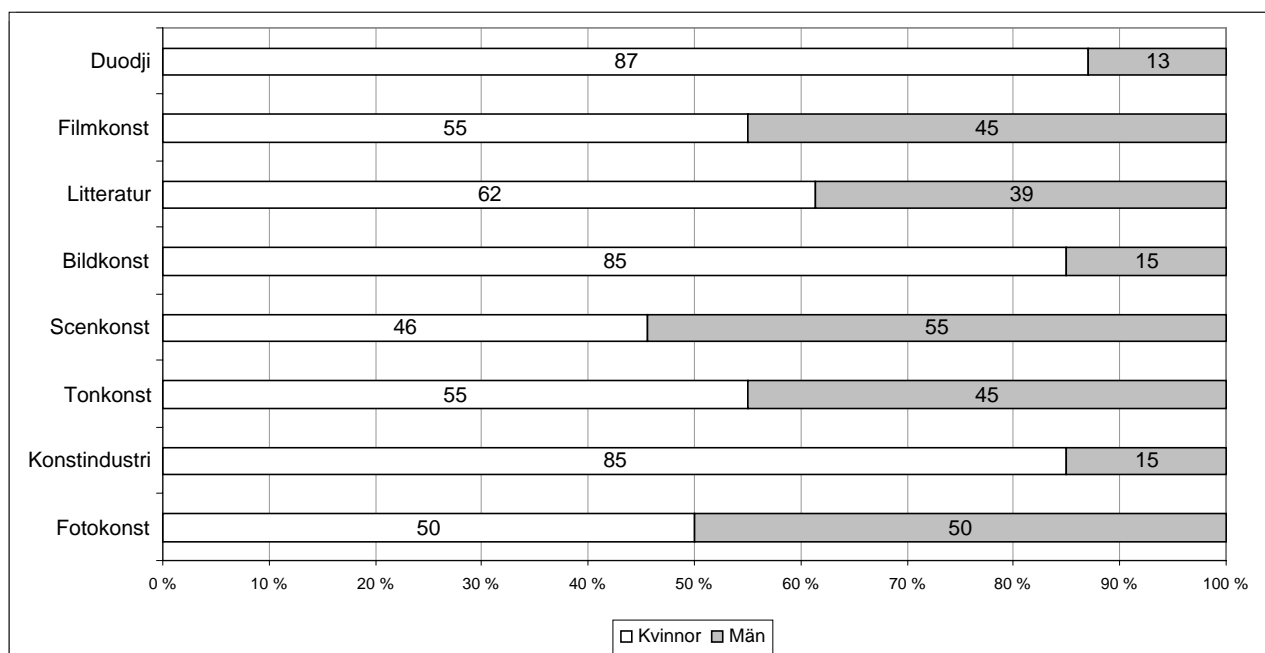

* I tillägg till samernas åldersfördelning generellt, visar figuren även fördelningen av de som är över 18 år. I detta för att beskriva och jämföra den yngsta åldersgruppen. Källor: Andelen samer i 2007 års val till sametinget (sámediggi) www.sámediggi.fi; Rensujeff 2003, 20.

Det samiska konstnärssamfundet domineras av kvinnor – delvis som ett resultat av hur konstarterna fördelar sig. Kvinnorna utgör 74 procent av samtliga samiska konstnärer. Konsthantverk är vanligtvis ett kvinnodominerat område, och andelen kvinnor inom samiskt hantverk (duodji) är speciellt hög, hela 87 procent (Figur 4). Mer än hälften av de samiska kvinnokonstnärerna är verksamma inom duodji, jämfört med 25 procent bland de manliga konstnärerna.

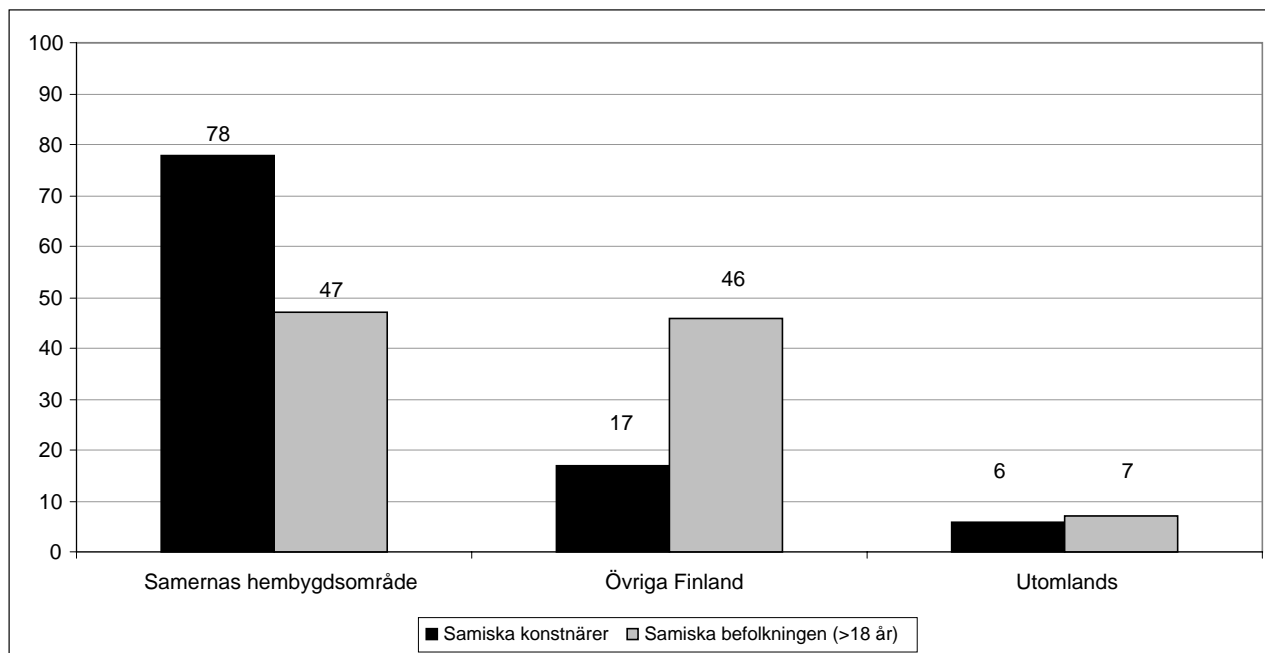
Film, fotokonst, teater och musik uppvisar den jämnaste könsfördelningen inom den samiska konsten. Trots att nästan en tredjedel av samtliga manliga samiska konstnärer sysslar med musik, kan man inte betrakta genren som mansdominerad, eftersom även kvinnorna är starkt representerade (55 %) bland musikerna (Figur 4). I kontrast till detta kan konstateras att musiken är den mest mansdominerade genren bland samtliga finska konstformer (män utgör hela 80 % av konstnärerna) (Rensujeff 2003, 20).

FIGUR 4. Samiska konstnärer enligt konstgren och kön (%)

En klar majoritet av de samiska konstnärerna bor och arbetar inom de samiska områdena (78 %). År 2007 var det däremot mindre än hälften av de finska samerna som bodde i samernas hembygdsområde (kommunerna Enontekiö, Enare, Utsjoki samt i det nordligaste delarna av Sodankylä kommun). Det finns ett antal förklaringar till skillnaderna i fördelningen av var samiska konstnärer är bosatta jämfört med övriga samer. En är den stora andelen utövare av samiskt hantverk/duodji bland konstnärerna. Tillgången på råmaterial för samiskt hantverk/duodji är kopplad till renhushållningen och/eller den lappländska nature. Den status som duodji har i form av tillämpad konst kan innebära att det som görs av duodji konstnärer (i synnerhet traditionella samedräkter) är starkt bundet till den samiska kulturen och har liten efterfrågan utanför den egna kretsen. En annat förhållande som kan förklara hur de samiska konstnärernas boende fördelar sig är språket. Många samiska konstnärer använder sitt modersmål i sitt arbete. Det är så mycket lättare att tala ett språk och upprätthålla språkkunskapen då man är omgiven av ett samhälle där språket används. Dessutom tillhandahåller samhället en lokal publik för konstnärerna som är välmedveten språkligt och/eller ett marknadsområde. På basen av det materiel som ligger till grund för undersökningen kan vi se att konstnärer som utvandrat har flyttat uteslutande till Norge och Sverige. En analys av konstarterna, med undantag för duodji, visar att 67 procent av konstnärerna lever i samernas hembygdsområde, 25 procent i det övriga Finland och 8 procent utomlands (Figur 5).

FIGUR 5. Regional fördelning av de samiska konstnärerna och den samiska befolkningen (%)

Den regionala fördelningen av samiska konstnärer är mycket atypisk i jämförelse med forskningsresultat som gäller övriga konstnärer. Nästan alla andra undersökningar gällande konstnärernas ställning har gett vid handen att konstnärerna är starkt koncentrerade till metropolområdena. Som exempel kan ämnas att storstadsregionen Helsingfors är hemvist för runt hälften av alla finska konstnärer och mer än hälften av alla som ansöker om statsstipendier. I kontrast till detta bor endast tre procent av de finska samiska konstnärerna i och omkring Helsingfors.

KONSTELLATION 2. Samiska konstnärer i ett nötskal

Antalet samiska konstnärer i Finland	231	
Kvinnliga konstnärer	74 %	
Under 35 år	30 %	
Medelålder	47	
Boende i samernas hembygdsområden	78 %	
<i>Konstområde</i>	%	% *
Duodji	42	51
Filmkonst	5	9
Litteratur	12	17
Bildkonst	1	6
Scenkonst	2	5
Tonkonst	18	25
Konstindustri	1	9
Fotokonst	1	2
Flera konstområde	18	-

* Procentandelen innehåller konstnärer, som verkar på flera konstområden, vilket leder till att totalen är större än 100.

Stödet till samiska konstnärer

Det stödet som beviljas samiska konstnärer och samisk kultur kommer från flera olika håll, i likhet med situationen för andra grupper som arbetar med konst och kultur. De samiska konstnärerna erhåller stöd från samernas egna institutioner, där de egna sametinget fördelar understöd inom det egna landet (i praktiken) och det gemensamma samerådet tillhandahåller stöd i samtliga länder med samisk befolkning. I Finland, i likhet med de andra länderna, erhåller samerna även stöd från nationella och regionala institutioner, såsom stiftelser och fonder, Utbildnings- och kulturministeriet, städer och kommuner, så väl som från Centralkommissionen med sina nationella kommissioner, stipendie- och understödssektioner och Regionala konstkommissionen för Lappland. I Norge och Sverige finns det institutioner som erbjuder regionala och nationella stöd, även i Finland bosatta samiska konstnärer kan genom dessa få stöd för sina projekt. På basen av de intervjuer som gjorts i samband med denna undersökning framgår det att de statliga understöden för konstnärligt arbete har avgörande betydelse i Finland. I motsats till stöden som beviljas av kulturutskotten inom sametinget och samerådet, som anses allt för små.

Under detta århundrade har de samiska konstnärerna utgjort en marginell grupp av de som söker stipendier och understöd från Centralkommissionen för konst och från de nationella konstkommissionerna med färre än 100 ansökningar mellan åren 2004–2008. Det förekommer nästan ingen årlig variation ifråga om antal, de samiska konstnärernas och samfundens ansökningar ligger på ett medeltal av 18. Allt som allt erhåller Konstkommissionsinstitutionen årligen 8 000 – 9 000 ansökningar.

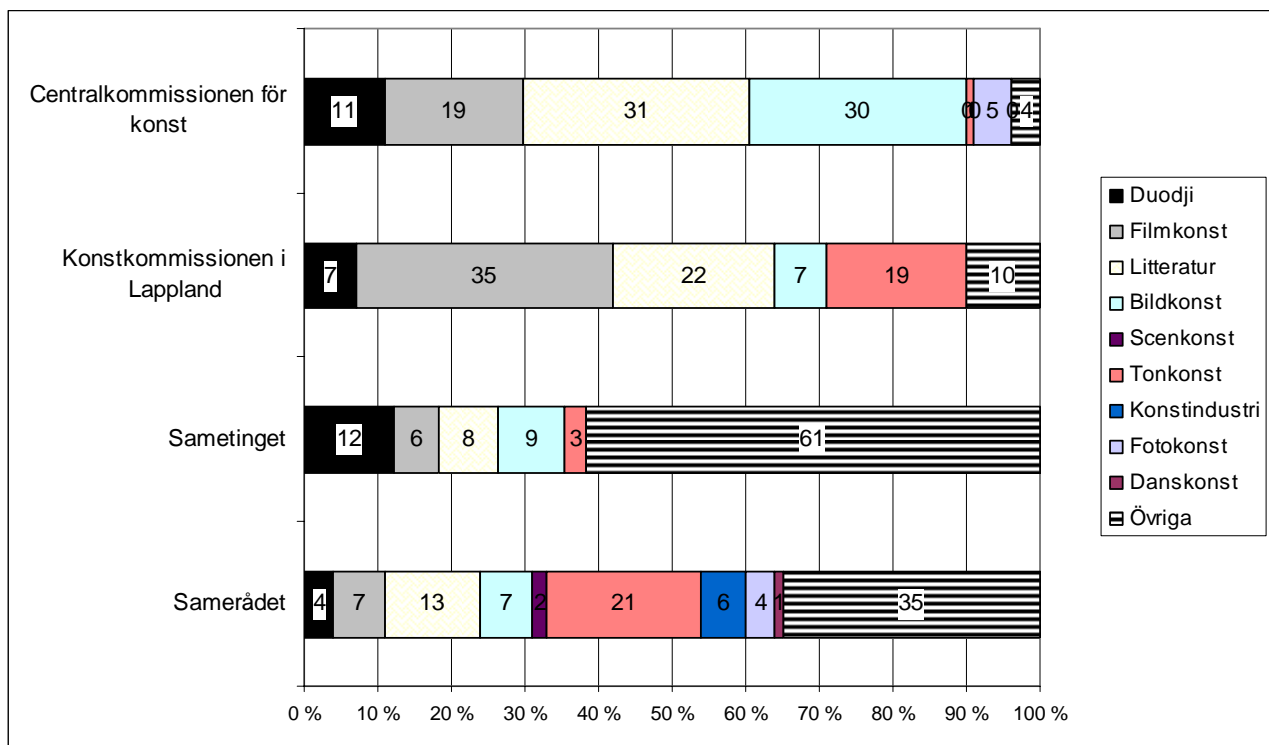
Det årliga antalet enskilda samiska konstnärer som söker understöd uppgår till 15. Företrädesvis söker man understöd för projekt inom litteratur, bildkonst och film. Antalet ansökningar gällande litteratur påverkas av den stora mängden (överflödet av) statliga stödformer inom det konstområdet, liksom framgången för samiska författare i Norge och Sverige. Inom filmområdet är det företrädesvis samfund som söker bidrag. Konstnärer som utövar samiskt hantverk/duodji har inkommit med mycket få ansökningar om statsstipendier och understöd om man jämför med det stora antal aktiva aktörer på det området.

Under den femåriga undersökningsperioden har samiska konstnärer beviljats biblioteksstipendier (årligen), konstnärstipendier, resestipendier, projektstipendier och kvalitetsunderstöd från den nationella kommissionen för form och design, utställningsbidrag och projektbidrag för barnkultur. De viktigaste bidragsformerna för den samiska konstnärerna var biblioteksstipendierna och konstnärstipendierna, vilka bägge beviljas för konstnärlig verksamhet. Under undersökningsperioden erhöll de samiska konstnärerna inte några konstnärstipendier från de nationella konstkommissionerna. Däremot beviljade Centralkommissionen för konst två treåriga (båda för bildkonst) och tre stycken ettåriga (form och design, litteratur, bildkonst) konstnärstipendier under den aktuella undersökningsperioden. Under åren 2004–2008 mottog samiska konstnärer och samfund sammanlagt 185 247 euro i understöd (inkluderande biblioteksstipendier för författare och översättare) från Centralkommissionen för konst och från de nationella konstkommissionerna. Den genomsnittliga bidragssumman uppgick årligen till 37 000 euro. Närmare en tredjedel av stipendierna och bidragen gavs till projekt inom bildkonsten, trots att endast ett fåtal samiska konstnärer arbetar uteslutande inom det konstområdet. Däremot kan konstateras att bildkonst är ofta en gemensam nämnare för de tvärdisciplinära konstnärerna.

Då man belyser de enskilda konstområden som erhållit stöd från Konstkommissionsinstitutionen, ser man att de samiska konstnärerna främst erhållit stöd för litteratur, bildkonst och film. Den sistnämnda, nämligen filmkonsten, utgjorde den största bidragsmottagaren av stöd från Konstkommissionen i Lappland. Samiskt hantverk/duodji och bildkonst är de konstarter som varit mottagare av de största stöden från sametinget. Däremot har det största stödet från samerådet gått till konstnärer verksamma inom musikområdet. Trots att det finns många musiker och konstnärer inom samiskt hantverk/duodji är deras andel av bidragsmottagarna liten. Samiskt hantverk/duodji utgör inte det största konstområdet inom de olika stödsystemen (Figur 6). Detta hänger verligen inte ihop med bristande intresse för att stödja duodji konstnärer via olika stödformer, utan beror snarare på att duodji konstnärerna sällan ansöker om stipendier och understöd.

Fördelningen av bidragsmottagare enligt konstart pekar klart på behovet av mångsidiga stödformer, emedan den olika formerna tycks komplettera varandra och rikta sig speciellt till olika konstområden (Figur 6). Orsaken till specialiseringen kommer sig sannolikt av önskemål från de sökande. Konstnärer inom olika genrer söker även stöd via olika kanaler, kanske på grund av etablerade ansökningsmönster genom åren. Eftersom den här formen av specialisering är uppenbar, är det givet att varje stödform har sin givna plats och roll att spela i stödet för den samiska konsten.

FIGUR 6. Fördelningen av stöd enligt konstart från Konstkommissionsinstitutionen, sametinget och samerådet (%) under åren 2004–2008

Samernas egna konststödsnämnder i anslutning till sametinget och samerådet erbjuder stöd speciellt till evenemang och andra projekt som inte nödvändigtvis är kopplade till ett enskilt konstområde. Detta framgår tydligt av den stora andelen "Övrigt" i figuren. Sametinget har i första hand stött sammanslutningar snarare än enskilda konstnärer. Konstkommissionen stöder däremot enskilda konstnärers arbete. Av det stöd som Lapplands konstkommission tilldelat samiska konstnärer och sammanslutningar gick dock en femtedel som bidrag till sammanslutningar, t.ex. för organisering av aktiviteter och evenemang. Då det gäller enskilda konstnärer var stödet från Centralkommissionen för konst via de nationella konstkommissionerna, avdelningar och sektioner av störst intresse och bäst lämpade för författare och bildkonstnärer, och vad sammanslutningar gäller för de aktiva inom filmen (Figur 6).

Då man har att göra med en liten ursprungsbefolkning möter principerna för bidrag märkbara utmaningar vad gäller att säkerställa en jämlik fördelning av stödet till de nyskapande konstnärerna och de som vidmakthåller traditionen. På sätt och vis tillhör de samiska konstnärerna båda kategorierna, däremot bör de som beviljar stöden förstå att stipendier och understöd behövs i bägge kategorier och att beviljningen måste vara tillräcklig för de båda gruppernas behov. Ur de samiska konstnärers synvinkel, som är aktiva inom nya konstområden, t.ex. film, förtjänar de att erhålla stöd för sin konstnärliga verksamhet på samma villkor som de aktiva inom mer traditionella områden, t.ex. samiskt hantverk/duodji och musik.

Undersökningsmaterialet ger vid handen att det samiska konstnärssamfundet är mycket heterogent vad gäller konstnärsstöd. De flesta samiska konstnärer erhåller inga stipendier eller bidrag för sitt konstnärliga arbete. Av antalet sökande och stipendieregistrerade framgår det att de inte ens ansöker om stöd. En mindre del av konstnärerna ansöker om olika slags stipendier och bidrag nästan årligen från kommissionerna, sektionerna och nämnderna inom Konstkommissionsinstitutionen, ävenledes från kulturnämnden vid sametinget och samerådet. Förteckningarna över besluten och stipendieregistrerade visar att de även erhållit en måttlig mängd stipendier och understöd. Det är uppenbart så man ser på fördelningen av stödet enligt konstområde att antalet sökande är mycket litet, emedan de som ansöker och erhåller stöd vanligen representerar de minsta konstgenrerna i det samiska konstnärssamfundet. Konstnärer som arbetar med samiskt hantverk/duodji och musik, de största genrerna i det samiska konstnärssamfundet, ansöker om mycket mindre stöd – speciellt från Konstkommissionsinstitutionen (den statliga konstförvaltningen).

Samiska konstnärer och bedömning genom jämförelse

Samerna har deltagit i verksamheten inom den statliga kulturförvaltningen (Konstkommissionerna) som experter och kvalitetsbedömare sedan institutionen grundades 1968. Däremot har antalet samiska medlemmar i de nationella konstkommissionerna varit litet, mellan åren 1968–2012 har endast 15 samiska förtroendemän/kvinnor blivit utnämnda.

Konstkommissionen i Lappland har haft det största antalet samiska förtroendemän/kvinnor. Inom Centralkommissionen för konst har samer varit representerade i kommissionen för form och design. Nämnden för stipendier och understöd åt författare och översättare har haft totalt tre reservmedlemmar (icke ordinarie medlemmar) från 2000–2011. Ytterligare har statens konstkommissionen för litteratur haft en samisk medlem och sektionen för mångkultur två samiska medlemmar.

Inom den statliga kulturförvaltningen har de samiska konstnärerna spelat en mer betydande roll som länskonstnärer än som förtoendemen/kvinnor vad gäller aktiviteter och resurser. Konstkommissionen i Lappland hade en länskonstnär som nästan oavbrutet under 30 år arbetade med samisk konst och kultur (1978–2008). Inom Konstkommissionen för Lappland innehades under perioden 1973 till 2008 tjugosex procent av de sammanlagda länskonstnärarsåren av samiska konstnärer. Två av länskonstnärerna specialiserade sig på musik, två på litteratur, och två var tvärdisciplinära. Däremot representerade ingen av de samiska länskonstnärerna duodji, samiskt traditionellt hantverk, trots att duodji konstnärer bildar den till antal största gruppen i det samiska konstnärssamfundet. Eventuellt beror detta på att ingen duodji konstnär har ansökt om tjänsten som länskonstnär.

De statliga konstförvaltningen i form av Centralkommissionen för konst, de nationella konstkommissionerna och de regionala konstkommissionerna beviljar direkt stöd till konstnärer på basen av ansökningar. Besluten om stöd baserar sig på sakkunnigbedömning, där huvudkriteriet alltid är konstnärlig kvalitet. Sakkunnigbedömning kan innebära svårigheter i frågor gällande hanteringen av små minoriteter, vars kultur och språk inte alltid är tillräckligt välbekant. Framför allt kan det vara svårt att hitta sakkunniga som tillhör ifrågavarande grupp för att göra expertbedömning inom konstkommissionen (eller i andra institutionen som använder sig av expertbedömning). För det andra kan medlemmar av gruppen bli diskvalificerade från att delta i beslut på grund av släktskap eller andra relationer inom gruppen. Sakkunniga kan lätt hamna i en svår situation, i synnerhet på litteraturområdet, på grund av att det finns så många olika samiska språk, t.o.m. experter på samiska har vanligtvis inte kunskap i dem alla. Dessutom finns det sällan översättningar att tillgå.

Framtiden ser rätt ljus ut för de samiska konstnärerna i Finland. En tredjedel av konstnärerna är under 35 år, vilket på det hela taget innebär att konst och kulturområdet är mycket levande och starkt i händerna på unga konstnärer. I framtiden kommer samiska konstnärer att mer jämnt fördelas på de båda könen, den sneda åldersfördelningen kommer att jämnas ut sig, nivån på den konstnärliga utbildningen kommer att stiga och andelen som talar samiska kommer att öka. De kommer att spela en central roll då det gäller att säkra en levande samisk kultur. Detta gör det nödvändigt att hitta särlösningar i vissa fall, trots att det stöd som beviljas samiska konstnärer inte kan anses vara litet i förhållande till deras antal och i synnerhet till mängden ansökningar som lämnats in. Framöver bör de samiska konstnärernas ställning undersökas på basen av ett mer omfattande material gällande utkomst-möjligheterna. Man kan även utöka den undersökta gruppen utöver landets gränser med att även inkludera samiska konstnärer i Norge, Sverige och Ryssland.